

In het jaarverslag van 1917 wordt - hoe kan het ook anders - de oprichting van "Oud-Hoorn" gememoreerd, maar ook de instelling van de bouwplancommissie, die het College van B & W moet adviseren over het uiterlijk van nieuw op te trekken gebouwen. Natuurlijk komen we ook hier Kerkmeijer weer tegen met naast hem de gemeente-architect Faber en bekende ambachtsschool-leraar Nooteboom. De belangrijkste berichten die we op het monumentenfront tegenkomen in dit verslagjaar zijn de zojuist gereedgekomen restauratie van de "Frahchtwagen" aan het West en van het Admiraliteitsglas in de Oosterkerk.

Het Westfries Museum bestond in 1917 36 jaar. Het was voortgekomen uit een initief van burgemeester Van Dedem uit 1876 en voor het publiek opengesteld in 1881. De verzameling - vooral in 1893 en 1906 belangrijk uitgebreid met legaten uit de regentenfamilies De Vicq en De Vicq-Carbasius - was eigendom van de gemeente, die als tentoonstellingsruimte daarvoor het oude Statencollege aan de Rode Steen van het Rijk gehuurd had. De situatie verschilde in zoverre met de huidige, dat het gebouw gedeeld moest worden met het kantongerecht. Hoewel de verzameling kleiner was dan nu, wordt in de verslagen rond 1917 en nog lang daarna geklaagd over ruimtegebrek. Pas in het begin van de dertiger jaren zou het de Gemeente lukken ook over de rest van het gebouw voor het museum de beschikking te verkrijgen. De hierbij afgedrukte foto geeft een beeld uit 1924 van het niet zo erg riante onderkomen van een van de justitie-ambtenaren in het museumgebouw.

Museum en gemeente-archief waren nog niet gescheiden en werden beheerd door een Commissie van Toezicht, waarvan de leden door de Gemeenteraad werden benoemd, met uitzondering van de burgemeester, die uit hoofde van zijn functie het voorzitterschap bekleedde. In 1917 was dat burgemeester De Jongh. Voor zover ik heb kunnen nagaan bestond die commissie hoofdzakelijk uit notabelen. Het waren P.J. Messchaert, vice-voorzitter, de zilversmid Johan Rozendaal als penningmeester, A. Brouwer als secretaris en verder L. de Goede, de kantonrechter Mr. P.C. Donker, H.J. Clarion, de gemeente-architect J. Faber, de kaashandelaar Schottee de Vries en de wijnkoper B. Schermer als leden.

Het dagelijks bestuur werd uitgeoefend door een Huishoudelijke Commissie uit de grote commissie. Hierin kon de secretaris Brouwer min of meer vergeleken worden met de latere conservator. De werkzaamheden in het museum waren toen nog niet zo uitgebreid, dat de man er een dagtaak aan had.

Als conciërge fungeerde een zekere Jacob Kooy. Hij leidde de bezoekers rond en hield samen met zijn dochter het gebouw schoon. Op drukke dagen werd assistentie verleend door enkele heren - want dat waren het ten slotte toch wel - uit de Commissie van Toezicht.

Het leek me het beste voor een goed overzicht van het jaar 1917 in het museum het jaarverslag te volgen. Secretaris Brouwer laat in de opening van dit verslag merken, dat toch wel iets van de wereldschokkende gebeurtenissen van buiten tot het stille provinciestadje aan de Zuiderzee waren doorgedrongen. De Eerste Wereldoorlog was zijn vierdejaar ingegaan en in Rusland was de revolutie uitgebroken. De openingssinnen zijn tē kenmerkend voor de gezapige sfeer van die tijd om ze hier weg te laten: "Te midden van de rondom ons heersende onrust en verwarring, genoot onze verzameling in ruime mate die kalmte, welke eenerzijds zoo gewenscht is voor hare ernstige ontwikkeling en verbetering, anderzijds zoo eigenaardig past bij het bezonken verleden dat zij vertegenwoordigt".

Gebouw en verzameling verkeerden in redelijk goede staat. Overigens was er weinig geld voor onderhoud, want de restauratie van het gebouw uit de jaren 1909 tot 1911 had ook de gemeente zoveel geld gekost, dat men nog steeds in de schuld zat. Restauratiewerk bleef in het verslagjaar beperkt tot wat tweederangsmateriaal, maar ook dat was belangrijk, want de hele collectie werd voor het publiek uitgesteld. De hierbij afgedrukte foto geeft een goed voorbeeld van de daarbij gehanteerde in onze ogen chaotische opstellingsmethode. Toelichting bij het tentoongestelde materiaal was er niet, tenzij van een conciërge wiens historische kennis waarschijnlijk niet verder ging dan een aantal leuke anecdotes. Kritiek is gemakkelijk te geven. We mogen niet vergeten, dat alles wat we nu nog bezitten, danken aan de zorg van de mensen van toen.

Het aantal bezoekers voor 1917 lijkt ons laag: 449 die de normale prijs van 25 cts. betaalden, 77 in drie gezelschappen die de halve prijs betaalden en nog eens 750 op de drie goedkope zondagen, waarop het publiek voor een dubbeltje naar binnen mocht.

Ter vergelijking heb ik de bezoekersaantallen van enkele voorafgaande en volgende jaren opgenomen.